

JORMA Riesto

Tämän kaiken oli saanut aikaan herra Salo, keskituloinen mesenaatti joka työnsä ohella omisti aikaansa taiteelle. Tietenkin, hän oli jokapaikassa aina. Ei ollut näyttelyä tai juhlaa mistä hänet ei olisi tavannut. Jos vain joku yllytti hänet mukaansa, aina hän oli valmis. Hän sai tyydytyksensä siitä. Mutta itsenäiseen toimintaan hän ei pystynyt, vaan kalpasi kavereita ympärilleen. Joskus hän olisi halunnut luoda jotain. Salaisissa unelmissaan hän suunnittelee teoksia, joista ihmiset puhuisivat: — Sen on tehnyt taiteilija Salo!

Nyt Salo oli saanut aikaan jotain aivan uutta. Toteuttaakseen unelmansa oli hän kerännyt ryhmän taiteilijoita valmistaakseen yhdessä teoksen. Kun hän oli kiinnostunut veistoksista, niin sellaisen suunnittelu otettiin pohdittavaksi. Salo oli tehnyt muutamia joskus, jotka jäivät usein kesken. Alan lehdistä hän oli huomannut ryhmätyöskentelyn olevan suosittua. Siten oli valmistettu monet monumenttiveistokset, jotka asetettiin julkisiin paikkoihin.

— Taide kehittyi, enää ei riitä yhden miehen aivot kovassa kilpailussa, selitti hän.
— *Miksi*, taiteilijat eivät yhdisty ryhmiin?

Niinpä näiden ajatusten saattamana Salo kokosi työryhmän,

Virtanen oli suostunut ehdotukseen, olivathan he tuttuja Salon kanssa. Samoin Rossila oli saatu mukaan. Lainattuaan Salolta grafiikkatarvikkeita joskus, hän ei viitsinyt kieltäytyä saapumasta mukaan. Rossila oli tuntematon tekijä vielä suurelle yleisölle, mutta Virtanen tunnettiin paremmin. Hänen veistäjän asiantuntemusta oli Salo käyttänyt ennenkin. Nyt sitä tarvittiin. Vastahakoisesti Virtanen oli suostunut. Sitäkin ihmeellisempi oli Rollenborgin mukaantulo. Kirkonkylän tunnettu boheemi oli epäroinyt, sivellen partaansa naurahtanut: — ...helvettiin kollektiiviporvarit. Salo ei loukkaantunut, Rollenborgin tunsivat kaikki. Se oli hänen tavanomaista käyttäytymistään. Salo suostutteli häntä, mutta Rollenborg katseli vain tuimasti eteensä. Salo tahtoi saada hänet välttämättä mukaan. Rollenborg asetti monia ehtoja, joihin suostuttiin. Hänelle maksettiin pieni summa, jonka hän käytti heti viinaan. Näin oli Rollenborg, boheemiretku, saatu mukaan. Se oli ihme. Häntä ei tavallisesti nähty näissä piireissä.

Ryhmä kokoontui pohtimaan tulevaa

toimintaa. Pyrittiin järjestämään työskentely siten, että se sujuisi mutkattomasti, eikä syntyisi erimielisyyksiä. Jokainen saisi toteuttaa omat ideansa, jolloin työskentely olisi vapaata kaikkien osalta. Mitään rajoituksia ei asetettaisi. Salo puuhasi innokkaasti suunnitelman kimpussa, selitteli sitä Virtaselle ja Rossilalle jotka nyökkailivat hyväksyvästi. Rollenborg ei vaivautunut katsomaan vaan kuljeskeli toimettona kätet taskussaan. Kun hän ei sanonut mitään, tulkittiin se myöntymiseksi.

Mikä olisi vaivaton ja helppokäyttöinen materiaali? Puu. Sitä olisi vaivaton käsitellä. Päätettiin tehdä veistos puusta:

— Puukonstruktio,

He saivat käyttöönsä lautapinon, joka oli jäänyt rakennukselta. Lisäksi hankittiin kaikenlaista muuta. Salo toi sahan, höylän, vasaran ja nauloja. Rollenborg veteli piipustaan haikuja ja Suunnitteli jotain, josta muut eivät saaneet selvää. Salo touhusi innokkaana, samoin Virtanen ja Rossila.

Yhteistyön tulos alkoi vähitellen hahmottua. Ihmeellinen rakennelma heilui liitoksissaan. Jokainen touhusi ympärillä, toteuttaen ideoitaan. Eräs Rollenborgin ehdotus aiheutti erimielisyyttä. Muut eivät voineet aina hyväksyä hänen neronleimauksiaan.

— Ajattele kokonaisuutta, sommittelu kärsii siitä.

Rollenborg tahtoi saada erään laudankappaleen lisätyksi teokseen.

— Poistetaan, se voi kaataa koko työn.

Mutta kun Rollenborg pysyi kannassaan, täytyi ideaan lopulta suostua. Olihan sovittu vapaasta työskentelystä. Erityisesti Salon ja Rollenborgin käsitykset poikkesivat usein toisistaan. Aina jouduttiin kompromissiin, joten työ edistyi hitaasti. Kuitenkin he työskentelivät innokkaasti.

Pian veistosta alettiin viimeistellä. Virtanen kairasi reikiä laudan päihin. Rossila muotoili tasaten lautojen reunoja. Salo ehdotti teokselle nimeä: — tuho. He kiertelivät sitä ympäri ja ihailivat.

— Rollenborg, lisäätkö vielä jotain?

Rollenborg oli etsinyt jostain tulitikkuja ja asetteli niitä. Hän oli sittenkin ollut työssä mukana. Salo tarkkaili miettiväisenä häntä.

— Tulitikkuja mukaan . . . hm, nerokasta.

Mutta ennenkuin kukaan ehti tehdä mitään, teos oli liekeissä. Rollenborg heitteli sytykkeitä jouduttaen paloa.

— Sammuttakaa heti ! huusi Salo

Virtanen ja Rossila juoksivat etsimään vettä. Mutta mitään ei voinut tehdä, vettä ei

ollut lähettyvillä. Liekit roihusivat ahnaasti kuivan puun pinnalla. Näky oli mykistänyt Salon. Hän yritti vielä pelastaa, mutta teos kaatui kumoon ja palaminen vain yltyi.

Rollenborg hymyili. Kätet rinnalla hän katseli tyytyväisenä savuavia raunioita. Kaikki oli pilalla, jäljelle jäi tuhkakasa.

— Kuinka saatoit. . . tuhisi Salo.,

Epäonnistuminen näin suuren työn jälkeen oli masentava isku hänelle. Katseltuaan hetken Salo, Virtanen ja Rossila keräsivät tarvikkeet ja lähtivät pois. Rollenborg ilmoitti teoksen olevan valmiin nyt lopullisesti. Ja vilpittömästi hän ehdotti sitten ajatusta: — Aletaan valmistamaan seuraavaa, toverit.

Todella vilpittömästi.